

Zakaj je morska voda slana?

(Pravljica)

(Konec)

Kapetan je naposled izvedel za stvar. Nekega večera je poklical dečka v svojo kabino in mu rekel:

»Stopi k svojemu mlinčku in mu naroči, naj mi namelje pečene piščance.«

Deček je ubogal. Kmalu je prinesel kapetanu poln krožnik sveže pečenih piščancev. S tem pa hu-



dobni kapetan ni bil zadovoljen. Dečka je tepel tako dolgo, dokler mu ni prinesel mlinčka in ga poučil, kako mora z njim postopati. Kapetan se je zaprl v kabino in si je dal namleti toliko denarja in jedil, da je lahko napolnil veliko vrečo.

Medtem je zunaj zadivjala strašna burja. Valovi so pljuskali preko ladje. Mornarji so hitro spustili rešilne čolne v vodo in so odpluli proč od ladje. Deček je nenadoma zaklical:

»Kapetan je še na ladji!«

Klicali so ga, a on ni odgovoril. Sedel je v kabini. Poleg sebe je imel kup denarja, pred seboj na mizi pa polno dobrih jedil. Naenkrat je opazil, da nima soli. Rekel je:

»Mlinček, mlinček, melji, melji, belo sol mi brž namelji!«

Mlinček je začel mleti belo sol. Ko je bila solnica polna, je ukazal kapetan:

»Dosti je, dosti!«

Mlinček pa je mlel naprej. Kapetan je bil pozabil, kaj je treba reči, da se mlinček ustavi. Kričal je in kričal, toda soli je bilo čimdalje več. Vzel je kladivo in razbil mlinček na drobne kose. A zastonj. Iz vsakega kosa je nastal cel mlinček in vsi so mleli belo sol. Ladja se je napolnila s soljo, pretežka je



postala in se je potopila z mlinčki in kapetanom vred.

Mornarji so se rešili. Deček se je vrnil k babici in ji vse povedal. Ona je odvrnila:

»Aha, zato je zdaj morska voda slana. Na morskem dnu stoje vsi tisti mlinčki in meljejo noč in dan belo sol.«

Avgust Senoa¹:

Berač Luka

Povest iz vaškega življenja

Tiho teče Sava. Ob njej brsti vrbje. Voda pljuska ob nizke bregge, zajeda se v zemljo, šumi med grmovjem, struže čez beli prod.

Na oni strani se razprostira nizko, šopasto brinje, vmes se dviga kaka leska ali vrsta okresanih vrb, pod katerimi so cigani razpeli svoje šotore.

Na tej strani kuka iz vrbja tu in tam kaka siva koča pod okajenim, slamnatim klobukom.

Vas je to, Jelenje se imenuje, raztresena kakor jata divjih golobov po polju.

Ali vas zanemarjena, da se je Bog usmili!

Tu stoji pod razmršeno strehico na štirih stebrih krušna ilova peč; trup ji je počez razklan. Tam se je sredi dvorišča zliło blatno jezerce, po katerem prhutajo goske in race. Ob močvirnih jarkih se vlečejo plotovi; na sto krajih jih je živina z rogovi razdrila. Okoli hiš se je redko kje stegnilo kako krmežljivo sadno drevo, kjer se na leto gostijo gosnice. Travniki so glenasti, celina od živine pomancana, od krto razrovana, polje redko, suho, prešteješ mu lahko strnovje.

Jelenje je blizu mesta, Jelenčani gredo pogosto v mesto. Tam jim je gosposka, tam sodnija. Toda iz mesta ne prinašajo dobrot, temveč sramoto. Za dobro so slepi, za hudo so bistrovidni. Tožarijo se, nemirne, hude krvi so, za brazdico bi se bratje utegnili med seboj poklati. Leni so, da se Bog usmili; vsaka druga hiša kupuje kruh v mestu; kar pridelajo, zapijejo; ne vem, če je v vsej vasi pet tkalskih statev, rajši si za drag denar kupujejo ničvredne kramarske cunje!

Teče Sava, čas mineva, svet gre svojo pot; Jelenje pa stoji in stoji, kakor je stalo pred sto leti, ko so Jelenčani še delali bridko tlako grajski gospodi. Toľiko, da životariš; kaj se boš gnal!

Ali vse to je le zaradi tega, ker je Jelenje vas brez duše. Niti se iznad vrbovja ne dviga zvonik cerkve, niti se izza grmovja ne sveti šola. Imajo pa v Jelenju krčmo, imajo tri krčme, in kadar zmanjka vina, je dobro tudi žganje, četudi ni slivovka.

Imajo tu resda nekakega župana, Janko mu pravijo, da bi ga Bog iztrezil, jaz ga še nisem videl treznega! Gosposka ga pusti, da županuje, morda zaradi tega, ker boljšega ne najdejo, morda zaradi tega, ker poštenjak nobeden tega posla ne mara.

Janka lahko spoznaš po leskovki in po rdečem nosu. Najbolj ga poznajo cigani izpod vrbja, ker Janko ve mižati, kadar je treba, in groš mu je časti vreden, najsi pride iz zamazane ciganske cunje.

To je torej glava naši vasi, Bog pomagaj! Ali kaj hočeš, ko riba pri glavi smrdi, Janko pa zmeraj po žganju smrdi. Zaradi tega Jelenje tudi nima veljave. Če kje kaj ukradejo, menijo gospodje na sodniji: »Ali ni bil kak Jelenčan?« Na proščenje ne bo kdo iz sošednih vasi sedel za mizo, kjer Jelenčani pijejo, a dekleta se za nič ne bo šlo v Jelenje možit.

Zdaj je jesen, pozna jesen. Nebo je sivo od vzhoda do zapada. Po malem dežuje, dežuje ves dan. Za Savo se vlačí bela megla po grmovju. Daleč se razprostira polje rdečkasto črno. Koče, grmovje, vrbje — vse se meša v somraku kakor klopčič, iz katerega štrli tu in tam kaka tenka šiba vaškega vodnjaka. Počasi copljaje se vrača živina z občinskega pašnika, čudno zvonklja vodnikov zvonec po ravnini, bosonogi pastirji se stiskajo pod mokrimi plahtami. Mrak raste, raste. Ne vidiš več koč ne drevja, vse tone, giné bolj in bolj v temo. Zdaj zdaj bo legla na zemljo mrka, tiha noč. Listje drhti pod kapljicami, večsah zalaja kak pes, Sava pa šumi enakomerno. Zdaj se je daleč pod goro vžgalo skozi temo sto in sto žarkih iskrice; to ti je mesto, kjer si ljudje iz noči napravijo dan.

(Dalje sledi)

¹ Avgust Senoa (1838—1881) je najpriljubljenjši hrvaški pripovednik. Živel je tisti čas kakor naš Jurčič in je Hrvatom to, kar je nam Slovencem Jurčič.



Nov redilni prašek za prašiče. Za 1 prašiča zadostuje samo 1 zavitek za 6 din. Poštnina povzete za 1, 2, 3 ali 4 zavitke 6 din, od 5 zavitkov naprej 12 din.



Moštna esenca Mostin za izdelovanje prvovrstne zdrave domače pijače. 1 steklenica za 150 litrov 20 din. Poštnina povzete za 1 ali 2 steklenici 15 din.

JABLIN

za izdelovanje domače pijače brez dodatka pravega sadjevca. Zavitek za 50 litrov 20 din, s poštnino 26 din.



Prašek za pitanje goveje živine. Pospešuje močno rast in hitro zdebelenje govedi in telet. Veliki zavitek 10 din. Poštnina povzete za 1 zavitek 6 din, za več zavitkov 12 din.



Prašek za pomnožitev in izboljšanje mleka pri kravah ter izvrstno hranilno in redilno sredstvo. 1 zavitek 10 din. Poštnina povzete za 1 ali 2 zavitka 6 din, od 3 zavitkov naprej 12 din.



Konjin povečava pri konjih apetit, jih vzdrži sveže in bistre ter preprečuje najpogostejše konjske bolezni, posebno katar, 1 zavitek 10 din. Poštnina povzete za 1 ali 2 zavitka 6 din, od 3 zavitkov naprej 12 din. Pravi Redin, Govedin, Mlekin, Konjin ter Mostin se dobi samo v zavitkih z gornjimi slikami in ga prodaja samo

Drogerija KANC,
Maribor,
Slovenska ulica

Zaloga v Celju:
Trg. Loibner,
Kralja Petra cesta 17

Zaloga v Ptuj:
Drag. Skočir,
Slovenski trg 11